

בס"ד. שיחת יום שמחת תורה (בסעודה) ה'תשנ"ב.

בלתי מוגה

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה. ואח"כ הורה להגבאי שי להכריז זמן השקיעה עבור אלה שעדיין לא נטלו ידיהם לסעודה].

א. בעמדנו בסעודה שמתקיימת בסיום וחותרם שמע"צ ושמח"ת (עד ברכת המזון שבה אומרים "ביום שמיני עצרת החג הזה"), סיום וחותרם "זמן שמחתנו", וכל מועדי חודש תשרי (ש"מרוכה במועדות¹) – יש להדגיש את המשכת מועדי חודש תשרי על ובהימים שלאח"ז, על ובכל השנה כולה.

כלומר, אף שלאחרי הסעודה וברכת המזון עושים "הבדלה", "המבדיל בין קודש לחול", הרי ידוע² שביחד עם ההבדלה בין קודש לחול, נעשית גם ובעיקר המשכת קדושת היו"ט בימי החול³.

וענין זה מודגש ביותר בכך שה"יום חול" שלאחרי היו"ט הוא "אסרו חג", ששייך להיו"ט⁴, כדלקמן.

ב. ובהקדם הביאור בהפירוש ד"אסרו חג" – ע"ש הפסוק⁵ "אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח":

הפירוש הפשוט – "אסרו (לשון קשירה) הקרבן (ש"נקרא חג על כי רוב הקרבנות באים בחג"⁶) בעבותות להיות נשמר עד יבוא זמן השחיטה לתת הדם על קרנות המזבח (כי עיקר הקרבן זריקת הדם)⁷, כשיאיר היום (כמ"ש בהתחלת הפסוק "ויאר לנו"), "כי בבוקר יובאו הזבחים"⁸.

ודרשת חז"ל – "כל העושה איסור (פי' אגודה) לחג באכילה ושתיו, דהיינו שמרבה קצת באכילה ושתיו ביום שלאחר החג ועושהו טפל לחג, מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, שנאמר אסרו חג בעבותים (פי' בהמות עבות ושמיות) עד קרנות המזבח"⁹.

ופירוש נוסף בדרשת חז"ל (ששייך במיוחד לחג הסוכות שסיומו וחותרו

(4) ויש לומר, שההבדלה בין היו"ט לאסרו חג היא ע"ד "המבדיל בין קודש לקודש".
 (5) תהלים קיח, כז.
 (6) מצו"צ עה"פ.
 (7) מצו"ד עה"פ.
 (8) ראב"ע עה"פ.
 (9) שו"ע אדה"ז או"ח סתרכ"ט ס"ז (מסוכה מה, ב).

(1) שו"ע אדה"ז או"ח סתצ"ב ט"ב.
 (2) ראה סהמ"צ להצ"צ מצות מילה פ"ה (דרמ"צ ח, א). ועוד.
 (3) דוגמא לדבר בנוגע לסעודה זו – שגם אלה שלא הספיקו ליטול ידיהם לפני השקיעה, יכולים (לאחרי זמן-מה) לעשות הבדלה, וליטול ידיהם ולהצטרף לסעודה שבסיום וחותרם היו"ט.

בשמע"צ ושמח"ת) – "כל הנוטל לולב באגודו והדס בעבותו מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, שנאמר אסרו (אגודה של לולב) חג בעבותים (בהדס שהוא עבות של ג' בדים קליעה) עד קרנות המזבח" (כמתן דמים שבקרנות המזבח)¹⁰.

ג. ובביאור הקשר והשייכות דכל פירושים – דלכאורה, הפירוש הפשוט ד"אסרו חג" בנוגע לקרבן ולמזבח אינו שייך להפירוש ד"אסרו חג" בנוגע להיום שלאחרי החג – יש לומר:

התוכן דקשירת הקרבן בעבותות להיות נשמר עד זמן השחיטה וזריקת הדם, הוא, הכנת הבהמה שתהי' ראוי' להקרבה על המזבח – העלאת בהמה גשמיית להיות קרבן לה'.

וענין זה מודגש גם בעשיית אגודה לחג באכילה ושת' ביום שלאחר החג שנעשה טפל לחג – שהאכילה ושת' ביום שלאחרי החג (יום חול) נעשית ע"ד ובדוגמת האכילה ושת' דהחג שעל ידה מקיימים המצוה דשמחת יו"ט (ועד שהותרה ביו"ט מלאכת אוכל נפש¹¹) – שזהו התוכן דהעלאת הענינים הגשמיים שבעשיית מזבח והקרבת קרבן.

וזהו גם התוכן ד"הנוטל לולב באגודו והדס בעבותו" – שנוטלים עניני העולם ומאגדים אותם לקדושה בקשר חזק ואמיץ ע"י עבות של ג' בדים קליעה, "החוט המשולש"¹², כמודגש בכללות העבודה דקיום המצוות בדברים גשמיים שבעולם, ועד לעבודה בעניני העולם באופן ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים"¹³ ו"בכל דרכיך דעהו"¹⁴ – מעין ודוגמת עשיית מזבח והקרבת קרבן.

ומזה מובן שב"אסרו חג" מודגשת המשכת קדושת היו"ט ביום חול (שלאחרי היו"ט)¹⁵, ובהדגשה יתירה ב"אסרו חג" שבסיום וחזרתם חודש תשרי ש"מרוכה במועדות", מועדים כלליים על כל השנה כולה¹⁶, שזוהי הנתנית-כח להעלות לקדושה את ימי החול ועניני החול שבכל השנה כולה, ע"ד חולין שנעשו על טהרת הקודש¹⁷.

ד. ויש לקשר זה עם תוכן הקריאה בתורה דשמח"ת:

בשמח"ת קורין פרשת "וזאת הברכה" שבה מסיימים כל התורה כולה,

(14) משלי ג, ו.

(15) נוסף על המשכת הקדושה דיו"ט בחול המועד, וביו"ט שני של גלויות.

(16) סה"מ תקס"ו ע' שעט. אוה"ת ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ו ע' רעה. תש"ב ע' 49.

(17) חגיגה יט, ב. וש"נ וראה סה"מ צ' להצ"צ שם ועוד.

(10) סוכה שם (סע"א ואילך ובפרש"י).

(11) נוסף על גודל העילוי ד"אוכל נפש" – שהמאכל הגשמי נעשה חיות לנפש דיראל, שמחשבתן קדמה לכל דבר, אפילו לתורה (כדלקמן ס"ה).

(12) קהלת ד, יב.

(13) אבות פ"ב מי"ב.

ותיכף לאח"ז מתחילים לקרוא בפרשת בראשית שבהתחלת התורה ("מתכיפין התחלה להשלמה"¹⁸) – שבזה מודגשת המשכת התורה (קדושה) בעולם (חול), שכל עניני העולם ("בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"¹⁹, "את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותי"²⁰) נעשים חדורים בקדושת התורה.

ובפרטיות יותר:

מצינו שבשמח"ת מודגשת מעלתם של ישראל באופן של הבדלה מכל העולם – בהחילוק שבין קרבנות חג הסוכות להקרבת דשמע"צ (ושמח"ת), שבשבעת ימי הסוכות הקריבו שבעים פרים כנגד שבעים אומות העולם²¹, משא"כ בשמע"צ ("ביום השמיני עצרת תהי' לכם"²²) הקריבו "פר אחד", "פר יחידי" .. כנגד אומה יחידה²³, "הה"ד²⁴ יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך"²⁵, "ישראל ומלכא בלחודוהי"²⁶.

וביחד עם זה מודגשת גם הפעולה בעולם, כאמור, שלאחרי סיום התורה קורין מהתחלתה, "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", שזהו"ע המשכת התורה בעולם.

וההסברה בזה – שעיקר הפעולה בעולם בשמח"ת היא להעלות את העולם לתורה, ובזה מודגש יותר הקשר והשייכות להתוכן ד"אסרו חג" שבו מודגשת העלי' דעניני העולם לקדושה, ע"ד ובדוגמת עשיית מזבח והקרבת קרבן.

ה. ויש לומר, שענין זה נעשה עי"ז שכאו"א מישראל עולה לתורה בשמח"ת:

ובהקדמה – שבמספר העולים לתורה יש חילוקים²⁷: בימי החול – ג' קרואים²⁸, בר"ח ובחול המועד – ד' קרואים, ביו"ט – ה' קרואים, ביוה"כ פ' – ו' קרואים, וביום השבת – ז' קרואים (ויחד עם המפטיר – ח' קרואים²⁹). ובכמה קהילות קדושות בישראל מוסיפים במספר הקרואים – בשבת שיש חתן וכיו"ב, כדי לכבד את בעלי השמחה בעלי' לתורה.

(26) זח"א סד, א"ב. שם רח, ב. וראה סה"מ תרפ"ז ע' לו ואילך. ועוד.

(27) מגילה רפ"ג.

(28) "כנגד תורה נביאים וכתובים .. כנגד כהנים לויים וישראלים" (מגילה כא, ב). – ולהעיר ממארו"ל (שבת פח, א) "אוריגן תליתאי לעם תליתאי".

(29) להעיר מהשייכות דשמונה לגאולה (ראה ערכין יג, ב), ושייך גם לשבת, "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" (תמיד בסופה).

(18) נוסח "מרשות" לחתן בראשית.

(19) בראשית א, א.

(20) פרש"י שם, יד.

(21) סוכה נה, ב.

(22) פינחס כט, לה ובפרש"י.

(23) סוכה שם. וראה פרש"י פינחס שם, לו.

(24) משלי ה, יז.

(25) שו"ר פט"ו, כג. וראה סה"מ עת"ר ע' לה.

מד. תש"י ע' 71. 82. ועוד.

והעולה על כולנה – בשמחת תורה³⁰, שמנהג ישראל³¹ שכל אחד ואחד עולה לתורה, מבלי להתחשב בטירחא דציבורא (ויש לומר, שבשמח"ת אין בכך משום טירחא דציבורא, כיון שרצון הציבור הוא שכאו"א יעלה לתורה). וע"פ הידוע³² שע"י העלי' לתורה נעשית גם העלי' דחלקו בעולם של העולה לתורה – הרי, כיון שבשמח"ת עולה לתורה כאו"א מישראל ומעלה חלקו בעולם, נעשית העלי' דכל חלקי העולם כולו.

ויש לומר, שהכח של ישראל להעלות את העולם לתורה הוא מפני שהם למעלה משניהם (מהעולם וגם מהתורה), כמארז"ל³³ ש"מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר", אפילו לתורה.

ויש להוסיף, שענין זה מרומז ב"רשות לחתן תורה" ו"רשות לחתן בראשית" (עיקר הקריאה דשמח"ת ש"מתכפין התחלה להשלמה") – שהתורה והעולם ("בראשית") הם ב"רשות" (בבעלותם) של ישראל שנעשים בכחינת "חתן תורה" ו"חתן בראשית", שמשפיעים (ענינו של "חתן") בתורה ובעולם, ומחברים התורה עם העולם³⁴.

ו. ומזה מובן ענינו המיוחד של "אסרו חג" דשמע"צ ושמח"ת:

כיון שאסרו חג דשמע"צ ושמח"ת בא בהמשך ובסמיכות לסיום התורה ב"לעיני כל ישראל" והתחלת התורה ב"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", מודגש בו ביותר שהפעולה בעולם להעלותו לקדושה (התוכן דאסרו חג) נעשית ע"י לימוד התורה, החל מהעלי' לתורה דכאו"א מישראל בשמח"ת.

ובפשטות – בנוגע למעשה בפועל:

כאו"א מישראל צריך לקבל על עצמו החטות טובות להוסיף בלימוד התורה במשך כל השנה, בקביעת עתים לתורה, באופן של קביעות בנפש³⁵, ש"קבוע לא בטיל"³⁶, כולל גם שהלימוד הוא באופן שמוסיף בתורה עצמה, "לאפשא לה"³⁷, ע"י שמחדש בתורה,

והדגשה מיוחדת בנוגע לפעולת התורה בעולם – החל מלימוד הלכות התורה, "אסוקי שמעתא אליבא דהלכתא"³⁸, הלכה למעשה, כמארז"ל³⁹

(34) ראה לקו"ת ברכה צג, סע"ד ואילך. ובכ"מ.

(35) ראה לקו"ד ח"א ז, א. ועוד.

(36) ראה כתובות טו, א.

(37) זח"א יב, ב. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"ב. וש"נ.

(38) יומא כו, א.

(39) מגילה כח, סע"ב. וש"נ.

(30) ובחור"ל – ביו"ט שני של גלויות דוקא, שגם בזה מודגש העילוי והחביבות דדברי סופרים לגבי דברי תורה (ראה סנהדרין פח, ב. ועוד), כמו במעלת השמחה דשמח"ת לגבי השמחה דשמע"צ (כדלקמן ס"ח).

(31) ראה רמ"א אר"ח סתרס"ט.

(32) ראה לקו"ד ח"א כו, א. סה"ש תש"ב ע'

75.

(33) ב"ר פ"א, ד.

"השונה הלכות .. הליכות עולם לו"⁴⁰, א"ת הליכות אלא הלכות", היינו, שהלכות התורה נעשים "הליכות עולם", שהעולם (שמצד עצמו הוא מלשון העולם⁴¹) הולך ומתעלה לדרגת התורה, היינו, שעניני העולם נעשים חדורים בקדושה.

ועוד והוא העיקר – שע"י שלימות העבודה דפעולת התורה בעולם פועלים חידוש אמיתי בתורה ובעולם: "תורה חדשה מאתי תצא"⁴², ו"השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה"⁴³ – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בגמר ושלימות פעולת התורה בעולם.

ז. וע"פ האמור ששלימות פעולת התורה בעולם (התוכן דאסרו חג) היא בהגאולה – יש להוסיף בביאור הקשר והשייכות שבין הפירושים ד"אסרו חג" בנוגע להגאולה:

הפירוש ש"אסרו חג" הוא על היום שלאחרי החג, שמורה על העלאת ימי החול ועניני החול לקדושה – קאי על כללות מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכיורר העולם, שע"י פועלים את המעמד ומצב ההגאולה, שהעולם כולו יתעלה ויתקרב לה, שזהו"ע דעשיית מזבח והקרבת קרבן ("כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן").

וענין זה מודגש גם בהפירוש הפשוט דקשירת הקרבן כעבותות להיות נשמר עד זמן שחיטת והקרבת הקרבן כשיאיר היום – כידוע⁴⁴ שהגלות נמשלה לחושך הלילה, והגאולה נמשלה לאור היום, ונמצא, שהעבודה בזמן הגלות (בלילה) היא בשמירת הקרבן שיהי' ראוי להקרבה בכוא הגאולה (באור היום), ע"י בירור העולם להעלות עניני החול לקדושה.

ועפ"ז יש לכאר הטעם הפנימי להחילוק בתפלת הלילה, שבדורות הראשונים הי' עיקר חיוב התפלה ש"כנגד קרבנות תקנום" ביום, כנגד תמיד של שחר ותמיד של בין הערביים, ותפלת ערבית, כנגד אברים ופדרים שקרבים כל הלילה⁴⁵, לא היתה חובה אלא רשות⁴⁶, ובדורות האחרונים נקבעה תפלת ערבית לחובה⁴⁷ – כי, ככל שנמשך ומתארך ליל הגלות הולכים ומתקרבים לסיומו של הלילה בעלות השחר, ולכן הולכת וגוברת עבודת הקרבנות ששייכת ללילה, תפלת ערבית שכנגד אברים ופדרים שקרבים כל הלילה, כדי למהר ולזרו ולפעול את עיקר ושלימות עבודת הקרבנות בעלות השחר דבוקר הגאולה.

(44) ראה סה"מ מלוקט ח"ד ע' קפג ואילך. וש"נ.

(45) ברכות כו, ב.

(46) שם כז, ב. וש"נ.

(47) טור או"ח ר"ס רלה (מרי"ף ברכות שם).

(40) חבוקק ג. ו.

(41) לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

(42) ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(43) ישע"י טו, כב.

ה. ויה"ר והוא העיקר שתיכף ומיד יהי' המעמד ומצב ד"ויאר לנו" – אור הגאולה, ולא רק אור הגאולה ברוחניות, אלא גם ובעיקר אור הגאולה בעוה"ז הגשמי כפשוטו ממש, גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בפועל ממש.

וכידוע הסיפור ששאלו אצל הצמח-צדק אודות ה"קץ" בשנה מסויימת, וכשענה שנדפס ה"לקוטי-תורה", השיבו לו שרוצים וצריכים ביאת משיח צדקנו כפשוטו ממש⁴⁸ – דיש לומר, שכוונת הצמח-צדק (ששמו קשור עם משיח צדקנו) היתה לעורר ששיבו לו ע"ד הצורך בגאולה כפשוטה, ועד לגאולה בכל העולם כולו.

[ולהעיר, שהצמח-צדק הי' מתערב גם בעניני הנהגת העולם⁴⁹, כפי שמצינו אצל זקנו אדמו"ר הזקן⁵⁰, כידוע⁵¹ ע"ד התערבותו במלחמה לטובת נצחוננו של אלכסנדר⁵² (אף שכמה "גוטע אידן" היו סבורים אחרת), כדי שעי"ז ייטב יותר מצבם הרוחני של בני"י. – ולהעיר, שבימינו אלה מודגשת עוד יותר טובתם של ישראל מממשלת המדינה ההיא, שעוזרים ומסייעים ליהודים רבים לצאת משם לארץ ישראל (ולשאר מדינות), ועושים זאת בגלוי ובפירסום, כפי שנדפס בעיתונים – מעין ודוגמת והכנה להפירסום בעיתונים אודות ביאת משיח צדקנו⁵³].

ובפרט ע"י ההוספה בהשומחה דשמח"ת (שלמעלה מהשמחה דחג הסוכות ושמע"צ⁵⁴ שגם הם "זמן שמחתנו") ביתר שאת וביתר עוז [כולל ובמיוחד עי"ז שהולכים לכו"כ בתי-כנסיות⁵⁵ כדי להוסיף בשמחתם של היהודים שנמצאים שם⁵⁶] – דכיון ששמחה פורצת גדר⁵⁷, הרי, ע"י ההוספה בשמחה פורצים את גדרי הגלות, ופורצים את כל הגדרים וההגבלות שמעכבים את הגאולה, וזוכים ל"אלה תולדות פרץ"⁵⁸, שלמעלה מ"אלה⁵⁹ תולדות

דהקפות גם בליל שמע"צ, כמו בשמח"ת – כמורגש בא"י ששמע"צ הוא גם שמח"ת. וכן לאירך – שבא"י הולך ומתפשט המנהג דעריכת הקפות שניות, כמו בחו"ל.

(55) ולהעיר ממ"ש רבינו הזקן בסידורו ש"גם כי עשה כן בכהכ"נ שלו, אם הולך לכהכ"נ שלא גמרו, ירנן וישמח ג"כ עמהם".

(56) כולל גם – להנהיג שם עריכת הקפות גם בליל שמע"צ.

(57) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

(58) רות ד, יח.

(59) בראשית ב, ד.

(48) לקו"ש ח"ו ע' 80 הערה 70. ועוד.

(49) ראה סה"ש תרצ"ו ע' 141. תש"ד ע' 4.

(50) משא"כ אצל אדמו"ר האמצעי – שלא מצינו כ"כ ענין זה בגלוי.

(51) ראה קונטרס משיחות ש"פ וישב תשנ"ב ס"ה. וש"נ.

(52) ועד שבשעה שלא ראו עדיין את נצחוננו של אלכסנדר גרם הדבר לבכ"י אצל אדמו"ר הזקן ואדמו"ר האמצעי (ספר התולדות אדה"ז ע' רסז. ועוד).

(53) ראה סה"ש תו"ש ע' 12.

(54) ובשנים האחרונות הולך ומתפשט המנהג

השמים והארץ בהבראם⁶⁰ (כיון שלעת"ל יהיו "השמים החדשים והארץ החדשה"), בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

והעיקר – שיהי' כן תיכף ומיד ממש, ובמילא, ממשיכים להתוועדות מתוך שמחה הכי גדולה בביהמ"ק השלישי שיתפשט בכל ירושלים⁶¹, וירושלים תתפשט בכל ארץ ישראל, וארץ ישראל תתפשט בכל הארצות⁶², תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לנגן ניגוני רבותינו נשיאינו, וניגנו: "שלוש תנועות" (להבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן). "אלי אתה" לאדמו"ר הזקן. ניגון ה"קאפעליע" לאדמו"ר האמצעי. "ימין ה'" להצמח-צדק. "לכתחילה אריבער" לאדמו"ר מהר"ש. ניגון "הכנה" לאדמו"ר מהורש"ב. "הבינוני" לאדמו"ר מהוריי"צ. "אתה בחרתנו" לכ"ק אדמו"ר שליט"א].

* * *

ט. האמור לעיל מודגש יותר בהקביעות דשמח"ת בשנה זו – ביום השלישי בשבוע:

ענינו המיוחד של יום השלישי בשבוע מודגש ביום השלישי דששת ימי בראשית (בהקריאה בשמח"ת בהתחלת פרשת בראשית) – שהוכפל בו כי טוב⁶³, טוב לשמים וטוב לבריות⁶⁴, שמורה על החיבור דשמים ובריות, קדושה וחול. ולכן, כששמח"ת חל ביום השלישי בשבוע, מודגשת יותר הנתנת-כח דפעולת התורה (שמים) בעולם (בריות).

ולהוסיף, שמספר שלשה (יום השלישי) מורה גם על התוקף ד"חזקה" בפעולת התורה בעולם – בהוספה על החיזוק באמירת "חזק חזק ונתחזק" בסיום התורה, ובהדגשה יתירה בהחיזוק ד"חזק ואמץ" שבהפטרות היום⁶⁵.

ועוד ועיקר – שיום השלישי קשור גם עם גמר ושלמות פעולת התורה בעולם בהגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי, כמ"ש⁶⁶ "יחינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו", שאז יהי' החידוש בתורה ובעולם (כנ"ל ס"ו).

י. ויש להוסיף בכיארור מעלת הקביעות דשמח"ת ביום השלישי – בפרטיות יותר:

60 ראה ב"ר פי"ב, ו. שמו"ר פ"ל, ג.
61 ולהעיר גם ממדותיו שנתפרשו ביחזקאל (מ' ואילך) – שיהי' גדול יותר מבית (ראשון ובית) שני, עליו נאמר "גדול יהי' הבית הזה האחרון מן הראשון", "גדול בבנין" (חגי ב, ט ובפרש"י).
62 ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ד פ' שבת
ור"ח. יל"ש ישע"י רמז תקג.
63 פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).
64 קידושין מ, א. וראה אוה"ת בראשית לג, ב. ועוד.
65 יהושע א, וז. וראה לקו"ש חכ"ש ע' 474.
66 הושע ו, ב ובמפרשים.

ובהקדמה – שהכפל ד"כי טוב" ביום השלישי הוא "מפני מה לא נאמר כי טוב ביום שני לפי שלא הי' נגמר מלאכת המים עד יום השלישי .. ובשלישי שנגמרה מלאכת המים והתחיל וגמר מלאכה אחרת, כפל בו כי טוב שני פעמים, אחת לגמר מלאכת השני ואחת לגמר מלאכת היום"⁶⁷.

ומסתבר לומר, שהכפל ד"כי טוב" מצד "גמר מלאכת השני" קשור גם עם "גמר מלאכת היום" – "ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו"⁶⁸, "גרעיני כל פרי שמהן האילן צומח כשנוטעין אותן"⁶⁹ – התגלות כח האין-סוף שבצמיחה, כדלקמן.

יא. ויש לומר נקודת הביאור בזה:

יום ראשון נקרא "יום אחד"⁷⁰ – ש"הי' הקב"ה יחיד בעולמו"⁷¹. והפכו ביום שני, שלא נאמר בו כי טוב, לפי שנבראת בו מחלוקת⁷², "רקיע .. מבדיל בין מים למים"⁷³ – שרומז על הבדלת העולם כמציאות ב"פ"ע, והכוונה בזה היא שבביל התיקון ע"י עבודת האדם, כמ"ש (בסיום וחותרם מעשה בראשית שקורין בשמחת) "אשר ברא אלקים לעשות"⁷⁴, "לתקן"⁷⁵, שעיי"ז נעשה האדם "שותף להקב"ה במעשה בראשית"⁷⁶.

ותיקון זה (שע"י עבודת האדם) מודגש ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב (שמשלים החסרון דכי טוב בשני) – כבריאת הצומח שבו מודגשת ההוספה והריבוי עד אין-סוף, ודוגמתו בהחידוש שבעבודת האדם, שעל ידו נעשית המשכת וגילוי האלקות שלמעלה ממדידה והגבלה (אין-סוף) בגדרי העולם שהוא במדידה והגבלה.

[ולהעיר, שתנועת הצמיחה והגידול (בריאית הצומח ביום השלישי) שייכת במיוחד לעבודתם של ישראל בעולם – כידוע⁷⁷ שע"י העבודה למטה נעשים בבחינת "מהלכים", כמ"ש⁷⁸ "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה", ש"עומדים" הם המלאכים, וכן הנשמות קודם ירידתם למטה, כמ"ש⁷⁹ "חי ה' אלקי ישראל אשר עמדת לפניו", וע"י עבודתם למטה נעשים בבחינת "מהלכים", שנעשה אצלם הליכה שבאין-ערוך לעמידה, שהו"ע הצמיחה

(67) לשון רש"י בראשית שם.

(68) שם, יב.

(69) פרש"י שם, יא.

(70) שם, ה.

(71) פרש"י עה"פ (מב"ר פ"ג, ח).

(72) ב"ר פ"ד, ו.

(73) שם, ו.

(74) שם ב, ג.

(75) ראה ב"ר פי"א, ו ובפרש"י.

(76) שבת יו"ד, א. וש"נ.

(77) ראה תו"א ס"פ וישב. ובכ"מ.

(78) זכרי' ג, ז.

(79) מלכ"ב-א יז, א.

והגידול, ועד שפועלים צמיחה וגידול בכל העולם (כל סדר השתלשלות), עי"ז שממשיכים ומגלים בו דרגת האלקות שלמעלה ממדידה והגבלה].

ולהוסיף, שענין זה מרומז גם בשלשת הפרשיות הראשונות בתורה – בראשית, נח, לך לך:

בפרשת בראשית מדובר אודות בריאת העולם ע"י הקב"ה – ע"ד "יום אחד", ש"הי' הקב"ה יחיד בעולמו".

בפרשת נח מדובר אודות הירידה בעולם ע"י ההנהגה הבלתי-רצויה והתיקון שע"י המבול שענינו לטהר את הארץ⁸⁰, עד למעמד ומצב ד"נח נח", "נייחא בעליונים ונייחא בתחתונים"⁸¹ – ע"ד ובדוגמת הירידה שע"י בריאת המחלוקת ביום שני והתיקון שע"י עבודת האדם, עד שנעשה הכפל ד"כי טוב", "טוב לשמים וטוב לבריות".

ובפרשת לך לך מדובר אודות ההליכה דאברם (היהודי הראשון, "אחד הי' אברהם"⁸²), "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך", שבכל פרטי הענינים דרצון שכל ומדות (ארצך מולדתך ובית אביך) נעשה הילוך שבאין-ערון – ע"ד ובדוגמת הצמיחה והגידול ("עץ עושה פרי אשר זרעו בו") דיום השלישי.

יב. עפ"ז יש לכאר תוכנה של הקביעות דשמח"ת ביום השלישי – שהוכפל בו כי טוב ונברא בו הצומח:

נתבאר לעיל שהכפל דכי טוב שמצד גמר מלאכת השני מדגיש את (התיקון ו)ההוספה בעולם שנעשית ע"י עבודת האדם ("אשר ברא אלקים לעשות", "לתקן"), שזהו"ע הצמיחה והגידול דיום השלישי.

ומזה מוכן שכאשר שמח"ת חל ביום השלישי יש נתינת-כח מיוחדת לעבודתם של ישראל בפעולת התורה בעולם – שיתוסף בה באופן של צמיחה וגידול עד אין סוף⁸³.

ולהוסיף, שענין זה הוא בהדגשה יתירה מצד הקביעות דכללות השנה שסימנה כש"ז⁸⁴, שר"ה חל ביום ב', וחדשי חשון וכסלו הם שלמים – כי, הקביעות דר"ה ביום שני מדגישה את החידוש וההוספה שע"י עבודת האדם

בלתי מוגבלת, והן בנוגע לתורה, כמודגש גם בעלי לתורה דכאו"א מבנ"י, ריבוי בלי-גבול, "אשר לא ימד ולא יספר" (הושע ב, א).

(84) ראה בארוכה קונטרס משיחות ש"פ נצבים תנש"א, יום ב' דר"ה וש"פ וילך תשנ"ב (לעיל ע' 10 ואילך).

(80) ראה תו"א ר"פ נח. ובכ"מ.

(81) ב"ר פ"ל, ה.

(82) יחזקאל לג, כד.

(83) בהוספה על הבלתי-גבול דעניני שמח"ת

כשלעצמם, הן בנוגע לשמחה שהיא למעלה מהשמחה דשבעת ימי הסוכות ושמע"צ, שמחה

בעולם ("לעשות לתקן"), והשלימות דחשון וכסלו מדגישה את השלימות דענין הגשמים (שבארץ ישראל מתחילים לשאול בשבעה בחשון⁸⁵) שעל ידם נעשית הצמיחה והגידול⁸⁶, הן בעבודה הרוחנית, והן בהשפעה הגשמית⁸⁷ (שנכללת בברכת השנים⁸⁸).

יג. וע"פ האמור לעיל (ס"ו) שפעולת התורה בעולם נעשית ע"י לימוד התורה, קביעת עתים לתורה – צריך להתבטא ענין הצמיחה והגידול (לכל לראש) בלימוד התורה:

נוסף על ההחלטות הטובות שכאו"א מקבל על עצמו להוסיף בקביעת עתים לתורה, צ"ל הדגשה מיוחדת בנוגע ללימוד התורה עם אחרים – שכל אחד ואחד יהי בבחינת "עץ עושה פרי אשר זרעו בו", כהוראת הז"ל⁸⁹ "העמידו תלמידים הרבה", כולל גם שכל אחד מהתלמידים מעמיד אף הוא תלמידים הרבה, עד לריבוי הכי גדול, בלי גבול.

ולהוסיף, שענין זה שייך במיוחד לתלמידי תומכי תמימים (או כפי שנקראים בשאר שמות) – שתפקידם להיות "נרות להאיר"⁹⁰, להאיר את כל בני" ואת כל העולם כולו ב"נר מצוה ותורה אור"⁹¹, ועד שפועלים ומביאים את אור הגאולה דדוד מלכא משיחא, להיותם "חיילי בית דוד", כמבואר בהשיחה הידועה דשמח"ת⁹² בענין "כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו"⁹³ – "גט כריתות" לכל עניני העולם, כדי שיוכל להתמסר ל"מלחמת בית דוד".

[ויש לומר, שגם ה"גט כריתות" לעניני העולם הוא למעליותא – באופן של העלאת עניני העולם לקדושה, שלכן, אין זה באופן ש"מזבח מוריד עליו דמעו"ת"⁹⁴ ח"ו, אלא אדרבה, באופן ד"אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח" (כנ"ל ס"ג)].

אותיות הא"ב), בהוספה, צמיחה וגידול עד א"ס.
 (88) ובפרט כשבים זה-ענתה מחג הסוכות –
 כידוע שבברכת השנים צריך לכוין לאתרוג ועי"ז
 נעשית כל תבואתה לטובה ("היום יום י"ט תשרי).
 (89) אבות פ"א מ"א.
 (90) ראה לקו"ש ח"ב ע' 484 ואילך. וש"נ
 (91) משלי ו, כג.
 (92) תרס"א – לקו"ד ח"ד תשפז, ב ואילך.
 ועוד.
 (93) שבת נו, א. וש"נ.
 (94) גיטין בסופה.

(85) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס קיז.
 (86) כמ"ש "וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא
 המטיר גו", "ובשלישי שכתוב ותוצא, לא יצאו
 אלא עד פתח הקרקע .. עד יום ו' .. כשבא ארם
 .. התפלל עליהם (על הגשמים) וירדו וצמחו
 האילנות והדשאים" (בראשית ב, ה ובפרש"י).
 (87) ולהעיר, שההשפעה הגשמית נמשכת ע"י
 המלאכים (שלוחי השפע), וע"י עבודתם של
 ישראל באופן ד"מהלכים", נעשה הילוך (צמיחה
 וגידול) גם בהשפעה גשמית שנמשכת ע"י
 המלאכים, יותר מכפי שנקבע בכתיבה והתימה
 טובה דר"ה ויוהכ"פ (בנוגע לכל הכרכות שבכל

יד. ועוד ועיקר, שגם הצמיחה דיום השלישי קשורה עם הגאולה האמיתית והשלימה, גאולה השלישית וביהמ"ק השלישי:

הצמיחה בעבודת האדם מתבטאת ב"ילכו מחיל אל חיל"⁹⁵, שעיקרה ושלמותה – כמפורש בהמשך וסיום הפסוק – כש"יראה אל אלקים בציון", בהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ומודגש יותר בכך שביאת המשיח והגאולה נקראים בשם צמיחה – "איש צמח שמו"⁹⁶, "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", כפי שיאמרו בתפלת ערבית דמוצאי שמח"ת, ובהמשך לזה "ותחזינה עינינו בשוכך לציון" .. המחזיר (בלשון הוה) שכנינו לציון", שזהו"ע "יראה אל אלקים בציון".

ולהוסיף, שגם בביהמ"ק ("יראה אל אלקים בציון") מודגשת הצמיחה ד"עץ עושה פרי" – כדאיתא במדרשי חז"ל⁹⁷ ש"כשבנה שלמה ביהמ"ק צר בו כל מיני אילנות, ובשעה שאילנות שבשרה עושים פירות אלו שבבית עושים פירות .. לעתיד לבוא הקב"ה חוזר אותם כו".

טו. ויה"ר והוא העיקר – שכן תהי' לנו בפועל ממש, ותיכף ומיד ממש – שבעמדנו ביום שמח"ת (שחל ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב, ונברא בו הצומח) דשנה זו, "הי' תהא שנת נפלאות בה", "נפלאות בכל", "בכל מכל כל", נעשית הצמיחה דביאת משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה, גאולה השלישית וביהמ"ק השלישי.

ובפשטות – שעוד לפני ברכת המזון ד"שמיני עצרת החג הזה", סיום וחותם שבעת ימי הסוכות שבהם שמחו בשמחת בית השואבה (ועד ש"לא טעמנו טעם שינה"⁹⁸) מעין ודוגמת שמחת בית השואבה שבעזרה – באים "עם ענני שמיא"⁹⁹ מבית זה, בית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים, בית משולש, לביהמ"ק השלישי והמשולש, "מקדש אדני כוננו ידיך"¹⁰⁰, ושם "יראה אל אלקים בציון", "לעיני כל ישראל", האנשים והנשים והתף, "בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובבנותינו"¹⁰¹, כולל גם בני' שבכל הדורות ("הקיצו ורננו שוכני עפר"¹⁰²).

ומסיימים את היו"ט דשמח"ת בהריקוד דכל בני' עם הקב"ה – "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך", "ישראל וקוב"ה כולא חד"¹⁰³, ועם "תורה חדשה

(100) בשלח טו, יז.

(101) בא, יו"ד, ט.

(102) ישע"י כו, יט.

(103) ראה זח"ג עג, א.

(95) תהלים פד, ח.

(96) זכרי' ו, יב.

(97) שהש"ר פ"ג, ח (ג).

(98) סוכה נג, א.

(99) דניאל ז, יג.

(ש)מאתי תצא", ובאופן ש"ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה וגו'"¹⁰⁴, חמשה קולות דמתן-תורה¹⁰⁵, וביתר שאת וביתר עוז ב"תורה חדשה (ש)מאתי תצא", תיכף ומיד ממש.

* * *

טז. לפני הסיום יש להזכיר ולעורר אודות שמירת לימוד שיעורי חת"ת: חומש – ענין שהזמן גרמא שהתחלתו בשמח"ת, תהלים ותניא (שהתחלתו ב"ט כסלו), כתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר, ב' שמתיו רומזים על הגאולה: "יוסף" – ע"ש "יוסף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל וגו'"¹⁰⁶, ו"יצחק" – ע"ש השמחה והשחוק ששלימותה לעתיד לבוא, "אז ימלא שחוק פינו"¹⁰⁷.

ויש להוסיף בהרמז דשיעורי חת"ת בפסוק¹⁰⁸ "ויסעו ויהי חתת גו'"¹⁰⁹ – די ש לומר, שבזה מרומז גם שעי" שיעורי חת"ת נעשה הסיוע (אותיות "ויסעו") דהקב"ה בהנסיעה דכללות עבודתם של ישראל באופן "ילכו מחיל אל חיל", ועד להנסיעה מן הגלות אל הגאולה האמיתית והשלמה, "יראה אל אלקים בציון".

"ושם נעשה לפניך כו' תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם", כיון שתיכף ומיד "ויאר לנו (עלות השחר דהגאולה¹¹⁰) אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח" (כנ"ל ס"ז), וכאמור, תיכף ומיד ממש.

יז. [לאחרי ברכת המזון, כשעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפלת ערבית, אמר:]

נוסף על המוזכר לעיל אודות לימוד שיעורי חת"ת, יש להזכיר גם אודות לימוד שיעורי הרמב"ם, והזמן גרמא – שסיום לימוד הרמב"ם (במחזור זה) הוא בשמח"ת, וחגיגת הסיום בימים הסמוכים.

ויהי"ר והוא העיקר – שעוד לפני"ז יקויים היעוד שבסיום וחותרם ספר הרמב"ם: "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים"¹¹¹, תיכף ומיד ממש. [לאחרי תפלת ערבית והבדלה – חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א מכוס של ברכה.

טרם צאתו התחיל לנגן "כי בשמחה תצאו".

(109) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' רסח.

(110) ולא באופן ד"קיעמא קיעמא" (ירושלמי ברכות פ"א ה"א).

(111) ישעי' יא, ט.

(104) ע"פ ירמ' לג, יו"ד-א.

(105) ברכות ו, ב.

(106) ישעי' יא, יא-יב.

(107) תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

(108) וישלח לה, ה.